

CASTELLS CATALANS

RIUDABELLA

Nom del castell: Riudabella
Data de construcció: XII
Municipi: Vimbodí i Poblet
Comarca: Conca de Barberà
Altitud: 570 m
Coordenades: E 1.042875 N 41.372524
(Geogràfica - ETRS89)
Com arribar-hi: situat a 4 quilòmetres al sud de Vimbodí, prop de la carretera TV-7003 i equidistant del monestir de Poblet per la carretera T-700.

El Castell o Granja de Riudabella, és una antiga granja cistercenca convertida en mansió fortificada d'estil historicista. Està declarat com a bé cultural d'interès nacional.

Les granges de Santa Maria de Poblet

Com tots els grans monestirs cistercencs, Poblet organitzà la seva economia, sobretot els primers segles, a partir de les granges, explotacions agràries satèl·lit del monestir. Una granja era, segons l'organització cistercenca, una unitat d'explotació agrària vinculada al monestir, però de vida força independent. No eren menades per monjos directament, sinó per conversos, al capdavant dels quals hi havia el granger, que era el convers que dirigia l'explotació i donava comptes al cellerer o administrador general del monestir. La manca de braços provocà que a poc a poc també s'hi integressin mercenaris o jornalers i esclaus sarraïns. A la darreria del segle XII Poblet ja tenia un nombre considerable d'aquestes granges, com les de Milmanda (que vam visitar el novembre de 2009), Mitjana, Castellfollet, la Pena, el Titllar i Riudabella a la Conca de Barberà; la de Doldellops a l'Alt Camp; les de Cérvoles i de la Novella a les Garrigues; la de Barbens a l'Urgell; Tordera i Rocavard a la Noguera; les d'Utxesa, Avinganya i la Torre de Ferran al Segrià i les de Viverol i Estopanyà a la Llitera.

Història

La granja de Riudabella va ser organitzada pels monjos de Poblet en el segle XII, damunt una vil·la romana. És consignada per primer cop en la butlla del papa Alexandre

III l'any 1172. Va patir assalts per part dels pobles veïns. Així, el 1349 fou assaltada per Berenguer de Jorba per un litigi de possessió de drets sobre el bosc de Vallclara. El 1392 el monestir comprà al rei Joan (Joan I de Catalunya-Aragó), els drets judicials sobre el lloc per poder afrontar la campanya de Sardenya. Al segle XV l'abat Miguel Delgado hi feu diverses construccions i una capella. Les armes d'aquest abat són esculpides a la clau de volta. Malgrat que Riudabella era una de les granges més atractives, ens consta que els resultats econòmics foren cada cop més negatius. L'any 1448, els administradors pobletans varen haver de simplificar els conreus suprimint el conreu del safrà i substituir personal fix per temporers. El monestir no va tornar a invertir a la granja fins al segle XVIII. Aleshores, concretament el 1776, l'abat Josep Güell impulsà la construcció d'una mina d'aigua per millorar-ne la productivitat. Després de la desamortització, l'heretat fou adquirida per la família Gil Moreno, que va refer els edificis en un estil neomedieval.

Descripció de l'edifici

L'edifici principal està format per un cos rectangular de tres pisos i golfes i cobert a dos vessants; a banda i banda hi ha una torre, una coberta a quatre vessants i l'altre té la coberta plana i està decorat amb arcs de mig punt a la part superior. En un costat hi ha una terrassa amb merlets acabats en punxa i petites torres circulars a les cantonades. Totes les obertures són amb llindes excepte en una de les torres on hi ha una galeria feta amb finestres d'estil gòtic amb arquets, fines columnes, relleus i calats. Tot el recinte està envoltat per una muralla amb merlets acabats en punxa i porta la data 1769. Actualment, el castell està rodejat de grans extensions de vinyes i és seu de la finca rural i allotjament rural de Cal Celdoni.

Extret de:

- ALTISENCH, AGUSTÍ. *Les granges de Poblet al segle XV*. Institut d'Estudis Catalans
- *Castell de Riudabella*. Inventari del Patrimoni Arquitectònic. Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya. http://patmapa.gencat.cat/web/guest/patrimoni/arquitectura?articleId=HTTP://GAUDI_ELEMENTARQUITECTONIC_2042

Elena Fàbregas
Jordi Gironès
Gener 2017